

P7_TA(2012)0024

Iranas ir jo branduolinė programa

2012 m. vasario 2 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Irano ir jo branduolinės programos

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Irano,
 - atsižvelgdamas į ES vyriausiosios įgaliotinės Catherine Ashton po Stambule 2011 m. sausio 21–22 d. vykusių derybų su Iranu 2011 m. sausio 22 d. E3+3 vardu padarytą pareiškimą,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 21 d. Vyriausiosios įgaliotinės C. Ashton laišką Irano Islamo Respublikos aukščiausios nacionalinio saugumo tarybos sekretoriui Saedui,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) generalinio direktoriaus 2011 m. lapkričio 8 d. pateiktą Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo Susitarimo dėl apsaugos priemonių įgyvendinimo ir susijusių Saugumo Tarybos rezoliucijų nuostatų vykdymo Irano Islamo Respublikoje ataskaitą,
 - atsižvelgdamas į TATENA valdytojų tarybos 2011 m. lapkričio 18 d. rezoliuciją,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 18 d. vyriausiosios įgaliotinės pareiškimą dėl TATENA valdytojų tarybos rezoliucijos,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 29 d. vyriausiosios įgaliotinės pareiškimą dėl JK ambasados Teherane užpuolimo ir užėmimo,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 9 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 14 d., 2011 m. gruodžio 1 d., 2012 m. sausio 23 d. Tarybos išvadas dėl Irano,
 - atsižvelgdamas į Irano įsipareigojimą laikytis Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo (NPT), būtinybę, kad visos šios sutarties šalys visapusiškai vykdytų visus savo įsipareigojimus, ir atsižvelgdamas į šios sutarties I ir II straipsniuose nustatytą jos šalių teisę taikiais tikslais be diskriminacijos plėtoti mokslinius tyrimus, gaminti ir naudoti atominę energiją,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto rekomendaciją Tarybai dėl nuoseklios politikos dėl režimų, kuriems ES taiko ribojančias priemones, kai jų vadovai siekia savo asmeninių ir prekybinių interesų ES viduje,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi Iranas, ratifikavodamas Sutartį dėl branduolinio ginklo neplatavimo, pasižadėjo nepirkti branduolinių ginklų ir yra teisiškai įsipareigojęs deklaruoti visus savo veiksmus branduolinės veiklos srityje, įskaitant branduolines medžiagas, ir vykdyti juos

atsižvelgdamas į TATENA nustatytas apsaugos priemones;

- B. kadangi Iranas vis dar turi įvykdyti savo įsipareigojimus, prisiimtus pagal visas atitinkamas JTST rezoliucijas, taip pat pagal naujausią rezoliuciją Nr. 1929 (2010), ir visus TATENA valdytojų tarybos reikalavimus, kuriuose nurodoma suteikti Agentūrai visišką ir besąlygišką prieigą prie visų objektų, įrenginių, žmonių ir dokumentų, taip sudarant sąlygas tinkamai atlikti Irano branduolinės programos patikrinimą ir suteikiant galimybę TATENAI atlikti jai skirtą branduolinės veiklos kontrolierės vaidmenį;
- C. kadangi 2011 m. lapkričio mėn. Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) pranešime išreiškiami rimti nuogąstavimai dėl Irano branduolinės programos galimų karinių aspektų, nes kai kuri veikla, susijusi su branduolinio sprogstamojo įtaiso kūrimu, gali vis dar vykti;
- D. kadangi 2011 m. gruodžio 27 d. Irano viceprezidentas Reza Rahimi pagrasino panaudoti karinę jėgą uždarant Ormūzo sąsiaurį, jei bus taikomos sankcijos Irano naftos eksportui; kadangi buvo toliau dislokuojamos Europos ir JAV laivyno pajėgos siekiant neutralizuoti šį grasinimą, o karinė padėtis regione pasiekė aukščiausios parengties būseną;
- E. kadangi nesilaikydamas savo įsipareigojimų pagal branduolinio ginklo neplatavimo sutartį Iranas Fordovo (angl. Fordow) vietovėje, esančioje netoli Komo (angl. Qom), nelegaliai pastatė sodrinimo įrenginį ir apie jo egzistavimą organizacijai TATENA pranešė tik praėjus daug laiko po statybų pradžios; kadangi toks slaptumas dar labiau sustiprino nepasitikėjimą Irano teiginiais, kad šalies branduolinė programa yra tik civilio pobūdžio;
- F. kadangi 2012 m. sausio 5 d. Turkijos užsienio reikalų ministras Ahmet Davutoğlu perdavė Iranui ES vyriausiosios įgaliotinės kvietimą atnaujinti branduolines derybas su E3+3; kadangi per Turkijos užsienio reikalų ministro vizitą Irano užsienio reikalų ministras Ali Akbar Salehi pareiškė, kad Iranas pasirengęs atnaujinti derybas;
- G. kadangi ES užsienio reikalų ministrai sutarė dėl papildomų ribojamųjų priemonių Iranui energetikos sektoriuje, įskaitant laipsnišką žaliavinės naftos importo iš Irano į ES embargo įvedimą, finansų sektoriuje, įskaitant priemones prieš Irano centrinį banką, ir transporto sektoriuje, taip pat dėl tolesnių eksporto apribojimų, būtent dėl aukso ir dvejopo naudojimo prekių ir technologijų, taip pat dėl papildomų asmenų ir subjektų, įskaitant kelis subjektus, kuriuos kontroliuoja Islamo revoliucijos gvardija, įtraukimo į sąrašus;
- H. kadangi Taryba dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą siekti diplomatinio Irano branduolinės veiklos klausimo sprendimo laikantis dvejopo požiūrio;
- I. kadangi Taryba dar kartą patvirtino, kad ES tikslas tebėra pasiekti visapusišką ir ilgalaikį sprendimą, kuris sustiprintų tarptautinės bendruomenės pasitikėjimą išimtinai taikiu Irano branduolinės programos pobūdžiu, tuo pat metu užtikrinant pagarbą teisėtoms Irano teisėms taikiai naudotis branduoline energija pagal Sutartį dėl branduolinio ginklo neplatavimo;
- 1. pakartoja, kad platinimo rizika, susijusi su Irano branduoline programa, vis dar kelia didelį susirūpinimą ES, ir yra labai sunerimęs dėl TATENA ataskaitoje pateikto teiginio, kad yra patikimos informacijos, jog Iranas vykdė su branduolinio sprogstamojo įtaiso kūrimu susijusią veiklą;

2. labai apgailestauja dėl Irano atliekamos sodrinimo veiklos paspartinimo, pažeidžiant šešias JTST rezoliucijas ir vienuolika TATENA tarybos rezoliucijų, tai atsispindi neseniai pradėtos urano sodrinimo iki 20 proc. operacijos po žeme esančiame įrenginyje Fordovo vietovėje prie Komo;
3. dar kartą ragina Iraną nedelsiant sustabdyti sodrinimo technologijų kūrimą, nes tai gerokai viršija būtinybę užtikrinti saugų kuro tiekimą civiliniais tikslais ir rodo, kad nepaisoma tarptautinio susirūpinimo dėl slaptų karinių ketinimų;
4. remia Tarybos patvirtintas papildomas ribojamąsias priemones prieš Iraną energijos ir finansų sektoriuose, taip pat papildomas asmenims ir subjektams taikomas sankcijas, įskaitant tuos, kurias kontroliuoja Islamo revoliucijos gvardija (IRG); pripažįsta, kad sankcijos ir diplomatinės priemonės galėtų padėti priversti Irano vyriausybę pripažinti JT rezoliucijas ir jų laikytis, kad būtų galima išvengti tolimesnio eskalavimo; pažymi, kad sankcijos nėra savitikslių ir kad iki šiol ES sankcijos Iranui nepadėjo pasiekti išsikeltų tikslų;
5. primena ilgalaikę ES poziciją, kad neišspręsti klausimai su Iranu dėl jo branduolinės programos turi būti išspręsti taikiai ir kad konflikto neįmanoma išspręsti karinėmis priemonėmis;
6. pažymi, kad žaliavinės naftos importo iš Irano į ES embargas bus įvedamas laipsniškai, o sudaryti susitarimai gali būti vykdomi iki 2012 m. liepos 1 d.; ragina Tarybą nuspręsti taikyti priemones, kurios būtinos siekiant atlyginti už pasekmes, kurias embargas turės įvairioms ES valstybėms narėms;
7. prašo, kad sankcijos ir ribojamosios priemonės būtų nukreiptos į siekiamą tikslą ir jį atitiktų, kad jomis būtų siekiama daugiausia paveikti represinių ar nusikalstamų režimų elitą ir atsakingus nevalstybinius žlugusių valstybių veikėjus, kad kiek įmanoma būtų sumažintas neigiamas poveikis civiliams gyventojams, ypač pažeidžiamiausioms grupėms;
8. remia Tarybos įsipareigojimą siekti diplomatinio Irano branduolinės veiklos klausimo sprendimo laikantis dvejopo požiūrio ir siekiant ES tikslo rasti visapusišką ir ilgalaikį sprendimą; ragina Irano valdžios institucijas teigiamai atsakyti į 2011 m. spalio 21 d. vyriausiosios įgaliotinės laiške išdėstytą pasiūlymą vesti esmines derybas, aiškiai demonstruojant pasirengimą taikyti pasitikėjimo stiprinimo priemones ir be išankstinių sąlygų pradėti prasmingas diskusijas siekiant iš esmės spręsti su branduoline programa susijusius susirūpinimą keliančius klausimus;
9. dar kartą ragina Irano valdžios institucijas vykdyti pagal BGNS prisiimtus įsipareigojimus; ragina Irano parlamentą ir vyriausybę ratifikuoti ir įgyvendinti papildomą protokolą ir visiškai įgyvendinti Susitarimo dėl visapusiškų saugos garantijų nuostatas;
10. palankiai vertina tai, kad Iranas sutiko 2012 m. sausio 29–31 d. priimti aukšto rango TATENA inspektavimo delegaciją, vadovaujamą generalinio direktoriaus pavaduotojo Hermano Nackaertso;
11. primygtinai ragina Iraną visapusiškai bendradarbiauti su TATENA visais neišspręstais klausimais, ypač tais, kurie kelia susirūpinimą galimais karinių Irano branduolinės programos užmojais, be kita ko, nedelsiant suteikti visapusišką ir besąlygišką prieigą prie

visų objektų, įrenginių, asmenų ir dokumentų, kurių prašo TATENA, ir neprieštarauti dėl inspektorių skyrimo; pabrėžia, kad svarbu, jog TATENA turėtų visus reikiamus išteklius ir įgaliojimus atlikti darbą Irane;

12. remia pastangas, kurias deda TATENA siekdama stebėti, kaip vystoma Irano branduolinė programa, kad tarptautinei bendruomenei būtų pateiktas tikslus padėties vertinimas;
13. pripažįsta, kad dialogas ir bendradarbiavimas su Turkija gali suvaidinti svarbų vaidmenį siekiant problemos suregulavimo;
14. griežtai smerkia Irano grasinimą uždaryti Ormūzo sąsiaurį; primygtinai ragina Irano valdžios institucijas neblokuoti Ormūzo sąsiaurio; mano, kad toks veiksmas sukeltų konfliktą regione ir taptų tarptautinės bendruomenės atsakomųjų veiksmų priežastimi;
15. apgailestauja dėl to, kad Kinija ir Rusija JT Saugumo Taryboje ir toliau atsisako remti Iranui taikomas sankcijas; ragina Rusiją nutraukti paramą Irano branduolinei plėtrai, kol Iranas visiškai įvykdys įsipareigojimus pagal atitinkamas JT rezoliucijas;
16. griežtai smerkia ataką prieš JK ambasadą Teherane 2011 m. lapkričio 29 d.; ragina Irano vyriausybę vykdyti tarptautinius įsipareigojimus, įskaitant Vienos konvenciją, kurie ją įpareigoja saugoti diplomatus ir ambasadas;
17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Turkijos vyriausybei ir parlamentui, Kinijos vyriausybei ir parlamentui, Rusijos Federacijos vyriausybei ir parlamentui, agentūros TATENA generaliniam direktoriui, JT Generaliniam Sekretoriui, Irano Islamo Respublikos Vyriausiojo vadovo biurui, vyriausybei ir parlamentui.